

Tijdschrift voor Tandheelkunde

OCTOBER 1942 XLIX JAARGANG AFLEVERING 10

REDACTIONEEL GEDEELTE

DE „CAMOUFLAGE”

Hoewel het behoud van het gebit het hoofddoel der tandheelkunde is, althans geacht mag worden te zijn, zoo is desondanks de toepassing der tandvervangkunde een zeer belangrijk onderdeel der tandheelkundige praktijk. Voor menigen practicus, blijkens de feiten, zelfs het hoofdbestanddeel zijner professioneele bemoeiingen. Een naarstige „toepassing der tandprothese” (om nog eens de officieele betiteling uit een legislatief verleden te bezigen) stempelt den practicus echter nog niet tot een prothetist. Daarvoor is iets anders noodig dan een staf van tandtechnisch personeel en een „productie”, die het karakter van een bloeienden tak van nijverheid benadert. Zoo eenvoudig is het niet. Routine, ervaring en de noodige technische assistentie kunnen niet vereenzelvigd worden met het bijzondere inzicht en de bekwaamheid op het gebied der protheseleer, die aanspraak geven op de onderscheiding, die in het bedoelde substantief is weergegeven. Zoover brengt de doorsneetandarts, ook al is de tandvervanging het vertrouwde terrein zijner dagelijksche bezigheden, het in den regel niet. Al was het alleen maar omdat de ware prothetist mede daardoor gekenmerkt wordt dat van zijn werkzaamheid niets naar buiten merkbaar wordt: zijn praestaties blijven achter de schermen der onopvallendheid. En dat is het juist, wat van den gewonen beoefenaar der tandvervangkunde niet kan worden gezegd wanneer men in het dagelijksch leven zijn medemenschen met een ietwat critisch oog gade slaat.

Al moge de tandprothese in de eerste, zoo niet voornaamste plaats tot doel hebben het kauwvermogen van den geheel of gedeeltelijk tandeloos zoo goed mogelijk te herstellen, daarnaast moet het streven er evenzeer op gericht zijn om deze gebits-invali-

diteit voor het oog van anderen te verbergen, onzichtbaar te maken. Door het gebruik van min of meer natuurgetrouw nagebootste hulpmiddelen (wat nog niet behoeft samen te vallen met een evenredig nuttig rendement van het daarmee te scheppen kauwapparaat) en een eveneens aan de natuur ontleende rangschikking der aldus beschikbare elementen tracht men deze camouflage — het woord is van een onzer vooraanstaande prothetisten — tot stand te brengen.

Stelt men nu de vraag: beantwoordt deze camouflage, wanneer een tandarts als gewoon mensch zijn soortgenooten zoo eens opneemt, aan haar doel, dan moet helaas het antwoord luiden: slechts in zeer bescheiden mate.

Analyseert men de oorzaken van deze ontoereikendheid, dan stuit de waarnemer eenerzijds op een tekort en aan den anderen kant op een teveel. Een tekort aan ondersteuning van de, van hun beenige onderlaag beroofde weke deelen, waardoor de normale gelaatsplooiën verscherpt te voorschijn treden; een tekort aan hoogte der prothese als gevolg waarvan de proporties van het aangezicht vaak in het oog loopend zijn verstoord en bovendien de rima oris extensies vertoont naar weerszijden, welke van nature niet aanwezig zijn. Wanneer dit alles nog niet voldoende mocht wezen om den beschouwer te laten zien hoe smadelijk de kunst het weer tegen de natuur heeft afgelegd, dan is een tekort aan zichtbaarheid der ontbloote tandrijen voldoende om het bewijsmateriaal aan te vullen. En wat zich dan nog aan het oog van den critischen waarnemer voordoet helpt mede om de restanten van den schijn van echtheid te doen vervluchtigen. Te korte en te smalle elementen, waardoor een teveel in getal aan de frontlijn polyodontie suggereert.

Wie kent niet van die gevallen, waarin de patiënten, nadat zij de restanten van hun eigen gebit voor een fonkelnieuwe prothese hebben verwisseld, niet meer op zichzelf gelijken, voor kennissen en hun naaste omgeving bijkans onherkenbaar veranderd lijken en tezelfdertijd op de leeftijds ladder een aantal sporten tegelijk schijnen omhoog gegaan, waardoor dan tevens moet worden vastgesteld, dat de camouflage haar doel volledig heeft gemist en slechts zichzelf gecamoufleerd.

En tenslotte de tint van de wankele steunpilaren der als bedriegelijk bedoelde nabootsing! Hoe vaak is deze niet in opvallende tegenstelling met de kleurharmonie, welke de natuur tusschen gelaat en gebit in stand houdt bij het klimmen der jaren en de geleidelijke wijziging, die het geheele voorkomen van het individu

daarbij ondergaat. Een informatie bij onze leveranciers van kunsttanden nopens de meest gevraagde tandkleuren en -vormen zou een merkwaardige bevestiging geven van den indruk, dat bij het aanbrengen der camouflage de zinspreuk van den hoofdstedelijken dierentuin slecht ter harte wordt genomen. In dat opzicht schijnt de natuur als leermeesteres niet voldoende discipelen te kunnen verwerven; velen meenen hun voorbeelden beter elders te kunnen zoeken.

Intusschen zijn vaak — dit moet worden geconstateerd — de moeilijkheden bij het streven naar een natuurgetrouwe nabootsing niet gering. De constructie van een kunstmatige vervanging van het kauworgaan is gebonden aan den resteerenden vorm der draagvlakken en deze, zoowel als hun onderlinge relatie dwingen, ter bereiking van een goede mechanische functie, tot een compromis, waarbij soms afstand moet worden gedaan van het cosmetisch wenschelijke.

Maar afgezien hiervan vereischt de camouflage een scherp en daarvoor geoeffend oog. Om deze „kijk” te kunnen ontwikkelen is feitelijk voorlichting en onderricht noodig van deskundigen, die uit hoofde van een artistieken aanleg deze gave van huis uit bezitten. Hieraan ontbreekt het tot heden; ook in de betreffende literatuur, onmachtig blijkbaar als de auteurs zich op dit terrein gevoelen, maken dezen zich van de cosmetische zijde van de protheseleer met een minimum af. Wellicht is de reden te zoeken in de omstandigheid dat dit thema zich er weinig toe leent om in druk te worden onderwezen. Desondanks heeft het niet aan loffelijke pogingen van de zijde der kunsttanden-industrie ontbroken om ter wille van een gunstig cosmetisch effect waardevolle voorlichting te geven. Maar ook deze heeft voor zoover zulks mogelijk was de kunst der camouflage op het gebied der tandprothese nog niet tot meerderen bloei kunnen brengen dan het schamele resultaat, dat zich telkens weer aan den beschouwer opdringt.

BUISMAN